

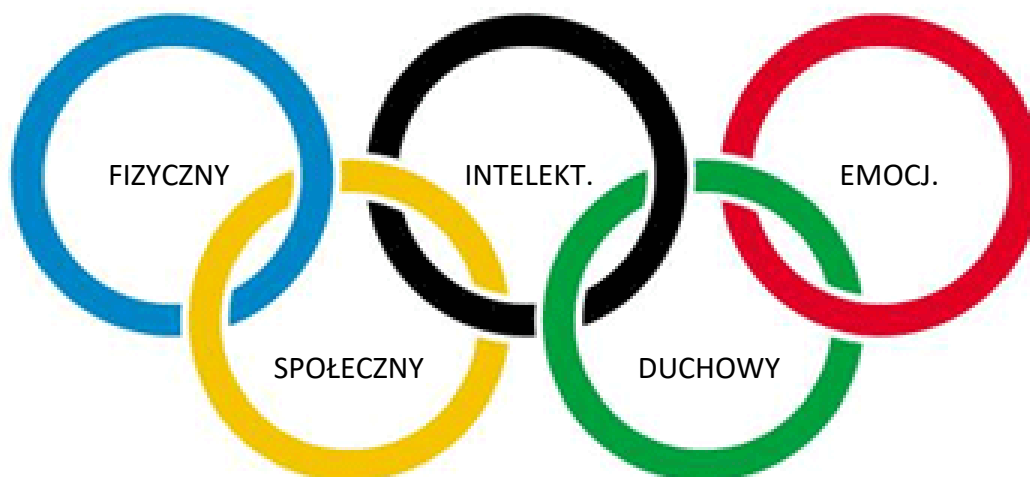
OPIS METODYKI STARSZOHARCERSKIEJ

METODYKA STARSZOHARCERSKA, A ROZWÓJ PSYCHOFIZYCZNY

HM. STASZEK NOWAK

5 OBSZARÓW ROZWOJU PSYCHOFIZYCZNEGO

Każdy człowiek, niezależnie od swojego wieku, ulega pewnym charakterystycznym procesom rozwojowym, które łącznie nazywamy „rozwojem psychofizycznym”. Rozwój ten przebiega w następujących płaszczyznach:

- **Rozwój fizyczny** – to zmiany zachodzące w ciele i sprawności fizycznej,
- **Rozwój intelektualny** – to nabywanie potencjału do rozumienia coraz trudniejszych zagadnień, lepszej nauki, kojarzenia faktów,
- **Rozwój emocjonalny** – to nauka rozróżniania i nazywania swoich emocji oraz panowania nad nimi
- **Rozwój społeczny** – to poznawanie sieci społecznych, swojego w nich miejsca i sprawdzanie się w nowych rolach społecznych
- **Rozwój duchowy** – to kształtowanie wiary w siebie, swojego własnego systemu wartości, poszukiwanie autorytetów i samodoskonalenie.

PODSTAWY ROZWOJU PSYCHOFIZYCZNEGO W WIEKU 13-16 LAT

ROZWÓJ FIZYCZNY

Dziewczęta:

- Ciało jest **już praktycznie rozwinięte**,
- **Proporcje** poszczególnych narządów **ulegają wyrównaniu**,
- Pierwsze **zainteresowania erotyczne**.

Chłopcy:

- Niższa tonacja głosu – **mutacja**,
- Zmiana zarysu szyi,
- Do 15 roku życia **chłopcy niżsi niż dziewczęta**.

INTELEKTUALNY

- myślenie problemowe
- większa zdolność przyswajania wiadomości i **tworzenia systemu wiedzy**
- dominuje **myślenie logiczne**, abstrakcyjne
- stawianie hipotez, **przewidywanie konsekwencji**
- zdolność do względnie obiektywnego ujmowania działań i właściwości innych osób
- wzrasta **zasób słownictwa** i jego treści
- rozwija się wyobraźnia (marzenia)
- zwiększa się zdolność do **interpretacji stanów uczuciowych** i motywów innych ludzi

EMOCJONALNY

- silne napięcia emocjonalne, wywołane pełnieniem nowych ról
- potrzeba czynu i **przygody**
- potrzeba **ekspresji** (pamiętniki, zwierzenia)

- wrażliwość na ocenę i krytykę
- silnie rozwinięte oczekiwania, marzenia, ideały

SPOŁECZNY

KONTAKTY Z RODZICAMI

- **kryzys autorytetu rodziców**
- młodzież, dążąc do samodzielności często popada w konflikty
- silna przynależność do grup rówieśniczych powoduje sprzeczność interesów
- tendencja do samostanowienia

KONTAKTY Z RÓWIEŚNIKAMI

- **potrzeba przynależności do grupy**
- **identyfikacja z grupą** wyraża się poprzez strój, styl zachowania, słownictwo
- silne zainteresowanie picią przeciwną
- rozwój przyjaźni

DUCHOWY

WARTOŚCI

- wrażliwość na piękno
- **działalność społeczna** (pomaganie innym)
- samowychowanie (starają się **dorównać wzorcom, bohaterom**)

SAMOOCENA

- zdolność do refleksji
- analiza własnych przeżyć
- **stawianie sobie wymagań**
- odczuwanie własnej odrębności, indywidualności

OPIS METODYKI STARSZOHARCERSKIEJ

Opis metodyki starszoharcerskiej to związkowy dokument regulujący najbardziej podstawowe elementy metodyki HS. Podczas zajęć omawialiśmy, w jaki sposób poszczególne elementy Opisu odwołują się do rozwoju psychofizycznego gimnazjalisty i doszliśmy do przekonania, że metodyka ta dobrze odpowiada na potrzeby harcerzy starszych.

Poniżej załączony opis metodyki starszoharcerskiej:

WSTĘP

Charakterystyczną formą aktywności harcerek starszych i harcerzy starszych jest **poszukiwanie**, polegające na przewartościowywaniu dotychczasowego sposobu patrzenia na świat i autorytety. O programie i działaniach drużyny decyduje rada drużyny.

FUNKCJONOWANIE ELEMENTÓW METODY HARCERSKIEJ

PRAWO I PRYZRZECZENIE HARCERSKIE

Prawo Harcerskie to fundament pracy wychowawczej z harcerką starszą i harcerzem starszym. Po okresie niekwestionowanego przyjmowania Prawa Harcerskiego, pojawiają się wątpliwości i pytania. Działania podejmowane przez drużynę mają na celu pełniejsze zrozumienie norm zawartych w Prawie i Przyrzeczeniu. Po przemyśleniach **rozpoczyna się proces świadomego akceptowania i przestrzegania norm**, zawartych w Prawie i Przyrzeczeniu.

SYSTEM MAŁYCH GRUP

System małych grup realizowany jest przez pracę zastępów. Dziewczęta i chłopcy są zorganizowani w odrębnych zastępach. **Zastęp** spotyka się regularnie na zbiórkach zastępu, **samodzielnie planuje swoją pracę** i realizuje zadania. Zbiórki zastępu odbywają się regularnie. Przygotowywane są zarówno przez zastępowego jak i poszczególnych członków zastępu.

W drużynie mogą pojawić się również grupy zadaniowe. Tworzone są one jedynie na czas realizacji zadania.

UCZENIE W DZIAŁANIU

Charakterystyczną formą aktywności jest **poszukiwanie**. Harcerze odkrywają różne pola działania, nowe pasje i zainteresowania w poszukiwaniu własnej drogi. Wszystkie działania oparte są na sprawdzaniu się w realnych, życiowych sytuacjach.

STALE DOSKONALONY I POBUDZAJĄCY DO ROZWOJU PROGRAM

Program pracy drużyny powinien uwzględniać specyficzną dla tego wieku **potrzebę poznawania i poszukiwań**. Dobrze zbudowany program z jednej strony pozwala na nieskrępowany rozwój własnych **zainteresowań**, z drugiej zakłada z góry ich **zmiennosc**. Przez taki program pokazujemy

harcerce starszej i harcerzowi starszemu różnorodne możliwości oraz przygotowujemy ich do wyboru specjalizacji i własnej drogi rozwoju.

Program pracy drużyny ukierunkowany jest:

- zadaniami prób na stopnie harcerskie,
- zainteresowaniami harcerek i harcerzy,
- poszukiwaniem pól działania i sfer aktywności.

Program drużyny jest tworzony przez radę drużyny. Program zastępów przez zastępy.

INSTRUMENTY METODYCZNE

PRÓBA HARCERKI/HARCERZA

Każdy, niezależnie od momentu wstąpienia do organizacji, zaczyna swą przygodę harcerską od próby harcerki/ harcerza. Jej zakończenie wiąże się z dopuszczeniem do Przyrzeczenia Harcerskiego i pozwala na otwarcie próby na stopień harcerski właściwy dla wieku harcerki/ harcerza. Próba harcerki/ harcerza trwa do 6 miesięcy.

STOPNIE HARCERSKIE

Wymagania realizowane są zarówno na zbiórkach, jak i indywidualnie. Realizacja zadań odbywa się pod opieką drużynowego, przybocznych lub zastępowych starszych stopniem.

Stopień III –

Stopień IV –

SPRAWNOŚCI

Sprawności są zdobywane indywidualnie. Najlepiej odpowiadającym wiekowi starszoharcerskiemu instrumentem metodycznym jest **sprawność dwu- i trzywiazdkowa**, przygotowująca do mistrzostwa.

PROJEKT

Zadanie podjęte z własnej inicjatywy wykonawców, wspólnie zaplanowane, realizowane i oceniane przez grupę. Punktem wyjścia jest jakieś zamierzenie, podjęcie jakiejś inicjatywy, wytyczenie jakiegoś celu w grupie. W toku realizacji projektu każdy uczestnik wykonuje wynikające z planu zadania indywidualne zgodne ze swoimi możliwościami i zainteresowaniami. Projekt rozwija zainteresowania harcerzy starszych, kształci ich odpowiedzialność i umiejętność pracy w zespole.

DZIAŁANIE DRUŻYNY

ZORGANIZOWANIE DO DZIAŁANIA

Śródroczna działalność drużyny prowadzona jest na zbiórkach drużyny i zbiórkach zastępów.

Zbiórki odbywa się regularnie. Harcerki i harcerze włączają się w organizację, przygotowanie programu jak i prowadzenie zbiórek drużyny.

W miarę potrzeb pojawiają się grupy zadaniowe. Dużą rolę odgrywa rada drużyny, która planuje i po zrealizowaniu zadania je ocenia.

ROLA DRUŻYNOWEGO

Drużynowy jest **przewodnikiem w poszukiwaniach**, W istotny sposób wpływa na program drużyny i jej organizację. Świadomie część decyzji powierza radzie drużyny.

Drużynowy dba o rozwój przybocznych i wychowuje następcę.

CHARAKTERYSTYCZNE FORMY PRACY

Szczególnie zalecane są takie formy pracy, które stwarzają możliwość aktywnego poszukiwania, takie jak: wycieczka, zwiad, różnorodne formy dyskusyjne, zbiórka tematyczna, zajęcia specjalnościowe.

Drużyna organizuje samodzielny programowo obóz letni, podsumowujący całoroczną pracę wychowawczą. Szczególną formą obozu jest obóz tematyczny i obóz zagraniczny.

